

newsחדשות

שלחו להדפסה

זכייה היסטורית

עוד פרס נובל? "על ישראל להשקיע יותר במחקר"
בכירי האקדמיה מזהירים כי הקיצוצים בהשכלה הגבוהה יקשו על ההגעה להישגים כמו זה של פרופ' יונת, וטוענים: "ההצלחות האחרונות הן פרי של השקעות העבר". כלת הפרס הטרייה וקודמה, פרופ' אומן, מכירים בחשיבות הכסף, אך נשמעים דווקא אופטימיים יותר: "הצעירים מצוינים, ותמיד יש מקום בפסגה" יהלי מורן זליקוביץ'

זכייתה של [פרופסור עדה יונת](#) בפרס נובל עוררה את התקווה הישראלית לתארים נוספים. ציפיות אפשר לבנות גם בלי כסף, אבל נשאלת השאלה אם כך הדברים גם לגבי דור מדענים חדש? בתום יום של חגיגה לאומית הזהירו אמש(יום ד') ראשי מערכת ההשכלה הגבוהה כי הקיצוץ המתמשך בתקציבה מרחיק אותנו מהישגים דומים בעתיד.

הישראלית הראשונה שזכתה בנובל - כותרות אחרונות:

- [פרופ' יונת על הזכייה: נתנו לי הרגשה שאין סיכוי](#)
- [הדרך של עדה יונת לפרס הנובל](#)
- [רה"מ לכלת הנובל: חש גאווה עצומה עם כל העם](#)
- [מברכים ופרחים בבית יונת: "מחר נחזור לעבודה"](#)
- [צ'חנובר: "התגלית של עדה הייתה פורצת דרך"](#)
- [מה זה בכלל ריבזום? לערך המלא באנציקלופדיה](#)

יושב ראש הוועדה לתכנון ולתקצוב במועצה להשכלה גבוהה (ות"ת), פרופ' מנואל טרכטנברג, סבור כי ההצלחה האקדמית הישראלית בעולם והזכייה בפרס נובל "הן פרי של השקעות העבר. מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל הייתה לפני 30 שנה המובילה בעולם בפרסומים מדעיים לנפש, ואילו היום אנחנו נמצאים רק במקום הרביעי. בשעתו היינו מעטים, ובכל זאת היו לנו הישגים מדהימים".

טרכטנברג. "פעם היינו ראשונים בעולם" צילום: אלכס קולומוסקי

לחצו כאן להגדיל הטקסט

לחצו להקטין את הטקסט

חברים מספרים על כלת פרס נובל

בכל הקשור למשאבים, נראה שיש דברים בגו. מאז שנת 2001 ועד היום קוצצו מתקציבי המחקר וההוראה של מערכת ההשכלה הגבוהה יותר ממיליארד שקלים. הקיצוץ בא לידי ביטוי, למשל, בתחום כוח האדם: רק איש סגל אחד נקלט במוסדות האקדמיים על כל שניים שפורשים. כל איש סגל שמשתייך למערכת הזו מוצא את עצמו מול 25 סטודנטים בממוצע, כשבקליפורניה - לשם השוואה - היחס עומד על איש סגל אחד על כל 20 תלמידים.

בשני העשורים החולפים שולש מספר הסטודנטים בישראל, וכיום הוא עומד על כ-250 אלף. למרות העלייה הגדולה במספר הסטודנטים לא חל כל גידול תואם בתקציבי המערכת, ואף יתרה מכך: בעשור האחרון קוצצו מתקציביה כשני מיליארד שקלים.

להשקיע יותר במחקר, להחזיר הכסף שנלקח

יו"ר ועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה) ונשיא אוניברסיטת חיפה, פרופ' אהרון בן-זאב, סבור שההישג של פרופסור יונת רק מדגיש את הצורך להגביר את התמיכה במדעני העתיד. "הזכייה מחזקת את החשיבות העליונה בקידום המחקר בפרט

וההשכלה הגבוהה בכלל, ושמה דגש על הצורך להגדיל את המשאבים המוקדשים לתמיכה בדור הצעיר והאיכותי של המדענים בישראל", אמר.

שותפה של יונת:

הכסף הישראלי בטל ב-60 / רועי מנדל

במכון ויצמן חוגגים את זכייתה של פרופ' עדה יונת בפרס נובל בכימיה, אך לצד זה שותפיה גם משמיעים ביקורת על ההשקעה הממשלתית במחקר: "כדאי שמדינת ישראל לא תיקח את כל הקרדיט לעצמה, כי היא מקבלת מימון מאסיבי מחו"ל"

[לכתבה המלאה](#)

בן-זאב קרא לממשלת ישראל להשקיע יותר במחקר, ולהבטיח החזרת משאבים למערכת ההשכלה הגבוהה, שלדבריו "מתמודדת בשנים האחרונות עם אתגרים תקציביים קשים במיוחד". אחרי שנתיים נטולות קיצוצים בכל הקשור למחקר, צפוי להתבצע

השנה קיצוץ של 90 מיליון שקלים בתקציבים המיועדים לסכום זה.

הקיצוץ בתקציבי ההשכלה הגבוהה נותן את אותותיו גם בהזדקנות הסגל. בשנה

שעברה נקלטו רק 104 מדענים חדשים בכל האוניברסיטאות, וגם חייהם של אלה לא צפויים להיות קלים. מדען זקוק בין השאר לסגל טכני במעבדה, ועלותו של צוות כזה אינה נמוכה, כמובן. מדען בתחילת דרכו לא זוכה מיד במענקי מחקר, ויש למצוא לו מימון אחר עד שיזכה במענקים שמקורם בחו"ל.

פרופ' יונת: בכותרות. וכשתאלם תרועת הפסטיבלים? (צילום: AP)

מדענים מתלוננים כי גם הקרן הלאומית למדע אינה עונה על צרכיהם. ועדת שוחט קבעה כי יש להכפיל את שווי הקרן, ולהוסיף לה 100 עד 200 מיליון שקל בשנה. כיום עומדת הקרן על כ-270 מיליון שקלים, והמטרה היא להביאה בקרוב ל-500 מיליון. בשנים האחרונות לא נרשם גידול משמעותי בתקצובה.

הזוכה מ-2005: הכסף לא קובע, יהיו עוד זוכים

דווקא כלת השמחה הטרייה נשמעת נחרצת פחות. "הצעירים שעובדים היום במדע בארץ מצוינים, ברמה גבוהה מאוד", אומרת פרופ' עדה יונת. "קשה לי להגיד אם יהיה להם קל או קשה יותר להגיע להישגים מאשר לי", היא מסבירה, אך מסכימה כי "אם יקבלו תקצוב מתאים, הם יוכלו להגיע לגבהים משלהם".

פרופסור יונת מעידה כי "תקציבים הם בעיה קשה מאוד. הקיצוצים לא עוזרים, זה שהמדענים צריכים להקדיש כל-כך הרבה זמן למחשבה על כספים כותש אותם. אפשר וצריך לשפר את זה, ובאופן מאוד משמעותי", היא אומרת.

גם מי שהחזיק עד אתמול בתואר "הישראלי האחרון שזכה בפרס נובל", הפרופסור ישראל אומן, נשמע אופטימי יותר. "אני חושב שיהיו זוכים נוספים בפרס נובל בשנים הבאות", מצהיר מי שזכה בפרס נובל לכלכלה בשנת 2005. "יש פתגם באנגלית שאומר - 'תמיד יש מקום בפסגה'".

אומן לא ממעיט בחשיבות התקציבים, אך גם לא בזו של המוח היהודי. "הבעיה עם הקיצוצים אינה עניין של פרס זה או אחר, אלא של תשתית שלמה. תקציבים הם דבר חשוב, אבל זה לא מה שקובע. אני לא חושב שזה יהווה מכשול בעתיד", הוא מתנבא.

אומן מגבה את טיעונו בניסיון העבר. "בזמן שפרופסור יונת החלה את המחקר שלה היו פחות תקציבים, פחות תלמידים, ופחות אוניברסיטאות", הוא מזכיר. "גם כשאני התחלתי לחקור לא היו, אבל אם רוצים - יש דרך".

בהכנת הידיעה השתתפה יעל לוי

חדשות ב-SMS - עדכונים מחדר החדשות של ynet ישירות לסלולרי שלכם.

[חזרה](#)